

Zaak 2022-073

Datum uitspraak: 15 juni 2022

Uitspraak van het College van beroep voor de examens inzake het geding tussen:

appellant

en

de Commissie voor de examens van de Open Universiteit bijgestaan door de examinator van de cursus Schakelscriptie publiekrecht (RS1304), verweerders.

I. PROCESVERLOOP

1. Bij besluit van 4 maart 2022 is namens de Commissie voor de examens (verder: de Commissie) aan appellant medegedeeld dat volgens de Commissie bij het tentamen van de cursus Schakelscriptie Publiekrecht (RS1302) sprake is van fraude in de zin van artikel 2.3.3. eerste lid gelezen in samenhang met artikel 2.3.3. tweede lid onder a van het Examenreglement.
2. Appellant heeft tegen dit besluit beroep ingesteld bij brief van 13 april 2022, door het College van Beroep voor de Examens (verder: het College) ontvangen op deze datum.
3. Verweerders zijn niet gekomen tot een minnelijke schikking en hebben appellant hiervan op de hoogte gesteld per e-mail van 28 april 2022. Appellant heeft zijn beroep doorgezet per e-mail van 29 april 2022.
4. Verweerders hebben op 10 mei 2022 een verweerschrift met de daarbij behorende bijlagen overgelegd.
5. Het College heeft partijen de mogelijkheid geboden om via een beeld- en geluidverbinding deel te nemen aan de hoorzitting. Appellant heeft op die manier deelgenomen aan de hoorzitting. Namens verweerders hebben mevrouw prof. mr. A.L.H. Ernes, voorzitter Commissie voor de examens en mevrouw mr. M.F.R.H. Ruijschop, ambtelijk secretaris Commissie voor de examens deelgenomen aan de hoorzitting. Ook heeft mevrouw mr. dr. M.F. Attinger op die manier deelgenomen aan de zitting.

II. MOTIVERING

1. Uit het verhandelde ter zitting en uit hetgeen door partijen in de overgelegde stukken naar voren is gebracht, is voor het College het volgende komen vast te staan.
2. Het beroep richt zich tegen de beslissing van de Commissie voor de examens van 4 maart 2022 dat sprake is van fraude bij de (tentamen)opdracht behorende bij de cursus Schakelscriptie publiekrecht (RS1302).
3. De Commissie heeft beslist dat sprake is van fraude op basis waarvan het tentamenwerk ongeldig werd verklaard conform artikel 2.3.6 eerste lid van het Examenreglement met verlies van een tentamenkans conform artikel 2.3.6. tweede lid onder a van het Examenreglement.
4. Appellant voert aan dat hij het niet eens is met de conclusie dat sprake zou zijn van plagiaat zoals bedoeld in artikel 2.3.3. eerste lid, gelezen in samenhang met artikel 2.3.3. tweede lid onder a van het Examenreglement. Appellant betoogt dat hij de passages waar de Commissie voor de examens

en de fraudecommissie naar verwijzen niet heeft overgenomen van (online) blogs waarmee volgens de rapportage van het fraudedetectiesysteem 'Ouriginal' overlap bestaat, maar dat hij deze passages heeft overgenomen uit een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Appellant heeft in een voetnoot ook naar deze uitspraak verwezen. Hij vult aan dat in de beslissing van de Commissie naar voren komt dat de Fraudecommissie het zelf ook aannemelijk acht dat delen van de uitwerking werden overgenomen uit de bron zoals vermeldt in de voetnoot. Wel zou volgens de Fraudecommissie sprake zijn van 'lichte' plagiaat in verband met het niet volgen van de citatieregels. Het niet volgen van de citatieregels wordt door appellant niet ontkend, maar hij betoogt dat hij (hoewel verwijtbaar) niet op de hoogte was van deze regels. Hij werd hier bovendien niet bij het voorleggen van zijn conceptversie op gewezen door zijn begeleider.

Ten slotte is appellant van mening dat hij onevenredig gestraft wordt omdat hij door de beslissing van de Commissie pas over 18 maanden kan starten met de master Rechtsgeleerdheid. Volgens appellant moet en kan een onderwijsinstelling maatwerk leveren door een alternatieve sanctie op te leggen, een sanctie waardoor zijn studie niet (langdurig) stil komt te liggen.

5. Verweerders voeren aan dat conform artikel 2.3.5. van het Examenreglement de Commissie maatregelen neemt indien zij tot het oordeel komt dat sprake is van fraude (waaronder ook plagiaat). Voordat de Commissie tot een dergelijk oordeel komt, wordt de betreffende student in de gelegenheid gesteld mondeling of schriftelijk zijn of haar zienswijze hierover naar voren te brengen. Appellant heeft aldus de Commissie op 2 maart 2022 mondeling een verklaring gegeven. Op basis van deze verklaring heeft de Commissie (toch) besloten om de prestatie van appellant ongeldig te verklaren conform artikel 2.3.6. eerste lid van het Examenreglement, met het verlies van een tentamenkans op grond van artikel 2.3.6. tweede lid, onder a. van het Examenreglement. De Commissie verwijst in haar beslissing naar de argumenten van de Fraudecommissie, waarin wordt opgemerkt dat *"er kan worden geconcludeerd dat de student niet volledig de citatieregels heeft gevolgd zoals deze ook via de cursus aan studenten kenbaar zijn gemaakt. Het is daarmee in de uitwerking van de student onvoldoende transparant dat het bij de desbetreffende passages gaat om letterlijke citaten uit de uitspraak van de RvS"*. De fraudecommissie concludeert dat sprake is van (licht) plagiaat.
6. Het College dient overeenkomstig artikel 7.61, tweede lid van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek te beoordelen of de bestreden beslissing al dan niet in strijd is met het recht.
7. In geschil is of sprake is van fraude en of de door appellant gemaakte opdracht behorende bij de cursus Schakelscriptie publiekrecht (RS1302) ongeldig verklaard had mogen worden met het verlies van een tentamenkans.
8. Het College overweegt dat het niet correct toepassen van de regels omtrent correct citeren kan leiden tot een (vermoeden van) plagiaat. De Commissie stelt in haar besluit dat er sprake is van fraude in de zin van artikel 2.3.3 eerste lid gelezen in samenhang met artikel 2.3.3 tweede lid sub a van het Examenreglement. Zoals het College begrijpt wordt bij een vermoeden van plagiaat de 'fraudeprocedure' gestart, waarbij de student de mogelijkheid heeft om zijn of haar zienswijze te geven. Vervolgens wordt het vermoeden onderzocht door een aangewezen fraudecommissie die een advies uitbrengt aan de Commissie voor de examens. Het College overweegt dat de 'fraudeprocedure' deels is ingericht met het oog op de (rechts)bescherming van de student. Het College acht het in deze zaak van groot belang op te merken dat hij heeft geconstateerd dat 'ingangseisen' gelden waaraan een student moet voldoen, alvorens de beoordelaar/examinator toekomt aan een inhoudelijke beoordeling. Het College stelt vast dat binnen de digitale leeromgeving (cursussite) een limitatieve lijst met 'ingangseisen' gepubliceerd wordt, waarvan studenten kennis kunnen nemen, verder dat uit de stukken is gebleken dat het 'verantwoord gebruik van citaten' een 'ingangseis' is. Voldoet de student aan deze 'ingangseisen', dan wordt het tentamenwerk inhoudelijk beoordeeld. Voldoet de student niet, dan wordt het tentamenwerk niet (inhoudelijk) beoordeeld en wordt het cijfer 4 toegekend. Het College overweegt dat dit betekent dat verweerders, bij het niet correct toepassen van regels over citaatgebruik, een welbewuste keuze moeten maken over de procedure die gevolgd wordt: de fraudeprocedure of de procedure die leidt tot het cijfer 4. Desgevraagd hebben verweerders betoogd dat juist citeren essentieel is voor rechtswetenschappers, waarbij de 'Leidraad voor juridische auteurs' van belang is. Volgens verweerder leidt het (geheel) niet duidelijk maken dat er wordt geciteerd tot het vermoeden van fraude, terwijl een 'foutje' mogelijk zou leiden tot niet-ontvankelijkheid waardoor het cijfer 4 wordt toegekend.
9. Het College overweegt dat het geschil in het bijzonder betrekking heeft op de beschuldiging van fraude, waarbij appellant betoogt dat hij passages heeft overgenomen uit een uitspraak van de

Afdeling zoals ook blijkt uit de bronvermelding. Het College overweegt dat de Fraudecommissie dit standpunt lijkt te volgen, zoals blijkt uit het advies dat de Commissie heeft overgenomen in haar beslissing: *“De fraudecommissie vindt het aannemelijk dat de student delen van de uitwerking heeft overgenomen uit de bron zoals vermeld in voetnoot 9, en niet uit de blogs die het Ouriginal rapport suggereert (deze blogs citeren blijkbaar ook uit de desbetreffende uitspraak). Er kan wel worden geconcludeerd dat de student niet volledig de citatieregels heeft gevolgd zoals deze ook via de cursus aan studenten kenbaar zijn gemaakt. Het is daarmee in de uitwerking van de student onvoldoende transparant dat het bij de desbetreffende passages gaat om letterlijke citaten uit de uitspraak van de RvS.”* In navolging van diverse uitspraken van het College van Beroep voor het Hoger Onderwijs acht het College het van belang dat bij de beantwoording van de vraag of er sprake is van fraude, aandacht besteed wordt aan de aard en de ernst van de gepleegde fraude. Het College overweegt dat in deze zaak bij het overnemen van passages wel sprake is van bronvermelding, maar het tekortschieten bijvoorbeeld (slechts) bestaat uit het ontbreken van aanhalingstekens, waardoor de indruk zou kunnen worden gewekt dat (alleen) wordt geparafraseerd.

10. Het College overweegt dat gelet op de (geringe) aard van de schending waar ook de Fraudecommissie naar verwijst en mede gelet op de onder 8 weergegeven uitleg van verweerders, niet duidelijk is waarom in dit geval de examiner niet heeft geoordeeld dat appellant niet voldeed aan (een van) de ingangseisen hetgeen voor appellant had geresulteerd in het cijfer 4. Het College overweegt daarbij dat verweerder voorafgaand aan het te nemen besluit zorgvuldig moet afwegen welke regeling van toepassing is. De Commissie heeft desgevraagd betoogd dat haar beslissing gebaseerd is op het gehele Ouriginal rapport. Uit het rapport blijkt volgens de Commissie dat het werk van appellant 47% overlap vertoont met andere werken en in het bijzonder dat 36 passages of stukken tekst (bijna) letterlijk overeenkomen met passages of stukken tekst uit andere werken. Het College overweegt dat in de beslissing van de Commissie van 4 maart 2022 niet naar voren komt dat het besluit (mede) gebaseerd is op de resultaten van het Ouriginal rapport en dat appellant zijn beroepsgronden daar niet op heeft kunnen richten. Het College is van oordeel dat het besluit op onvoldoende zorgvuldige wijze tot stand is gekomen.
11. Het bovenstaande leidt dan ook tot de conclusie dat het beroep, voor zover het beoordeeld wordt binnen de bevoegdheid van het College en met de beoordelingsmaatstaven die hij daarbij hanteert, gegrond is.

III. BESLISSING

Gelet op artikel 7.61 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek beslist het College als volgt.

Het College:

- verklaart het beroep gegrond,
- vernietigt het besluit van verweerders d.d. 4 maart 2022,
- draagt verweerders op binnen 6 weken na de datum van (toezending van) deze uitspraak een nieuw besluit te nemen met inachtneming van hetgeen het College in deze uitspraak heeft overwogen.

Aldus gedaan door mr. Th. M. Schelfhout, plaatsvervangend voorzitter, en B.J.W.L. Geurts, dr. ir. H.L. Jonker, drs. I.V. Stom-Stevelmans en S. van der Waal LLB, leden, in tegenwoordigheid van S.E.M. van der Westen LLB, secretaris, op 15 juni 2022.

w.g. de secretaris,

w.g. de plaatsvervangend voorzitter,

S.E.M. van der Westen LLB

mr. Th. M. Schelfhout

Voor eensluidend afschrift,

S.E.M. van der Westen LLB

Tegen een besluit van het College van beroep voor de examens kan door appellante binnen zes weken na verzending van dat besluit beroep worden ingesteld bij het College van Beroep voor het hoger onderwijs (artikel 7.66 WHW), Postbus 16137, 2500 BC Den Haag